

Tämä on rinnakkaistallenne.

Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat *saattavat poiketa* alkuperäisestä julkaisusta.

Julkaisun tekijä(t):	Hoppu, Petri
Julkaisun nimi:	Tanssihuumorin kukkaset
Julkaisuvuosi:	2017
Versio:	Julkaistu versio

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Hoppu, P. (2017). Tanssihuumorin kukkaset. *Tanhuviesti*, 60 (4), 11.

Petri Hoppu

Tanssihuumorin kukkaset

Tanssiesitykset eivät kuulu suomalaiseen kansanomaiseen tanssiin. Näinhän meille on sanottu vuosikymmenten ajan, ja julkaisujen valossa näin tuntuisi olevankin.

Esimerkiksi Tanhuvakan tanssista vain pari on selkeästi esityksellisiä, ja vain yhdessä on jonkinlainen draaman kaari. Kuitenkin tanssimuistiinpanoista löytyy yllättävänkin paljon esityksellisiä elementtejä eri puolelta Suomea. Ne poikkeavat monessa suhteessa kaikista nykypäivän kansantanssiesityksistä, eikä niitä välttämättä heti tunnistakaan esityksiksi.

Esittävät kansanomaiset tanssit eivät muodosta mitään yhtenäistä ryhmää, vaan niihin liittyy monenlaista liikehdintää, eriskummallista elekieltä ja ennen kaikkea groteskia huumoria. Juuri huumori onkin tyypillinen piirre kansanomaisissa tanssiesityksissä, kun taas vakavamielisyys ei niihin näyttäisi kuuluneen. Huumori on voinut ilmetä eroottisuutena, satiirina ja puhtaana farssinakin.

Ripaskasoolot ovat olleet tyypillisesti pienimuotoisia esityksiä, eikä nykypäivän kansantanssien pareittain tanssittu maanittelu ole ollut ripaskan ainoa konteksti. Eri tietojen mukaan ripaskaa ovat esittäneet niin nuoret kuin vanhatkin, yleensä miehet mutta joskus myös naiset. Vaikka yleisimpiä ne ovat olleet Karjalan suunnalla, tietoja niistä löytyy aina Pohjanmaata myöten. Ne ovat usein herättäneet katsojissa vähintään yhtä paljon naurua kuin ihailuakin, ja ne ovatkin olleet tyypillisiä hetkestä kumpuavia tanssiesityksiä.

Vanhapiika-tanssit edustavat puolestaan paikoin rajuakin tanssihuumoria, johon on upotettu yhteiskunnallista satiiria erityisesti länsisuomalaisissa versioissa. Pilkan kohteina olevat vanhatpiiat eivät suinkaan ole tyypillisiä talonpoikaisnaisten edustajia, vaan taustalla vaikuttaisi olevan rahvaan terävää

ivaa ylempien yhteiskuntaluokkien välillä epätoivoisia naimakauppapyrkimyksiä kohtaan. Keski- ja itäsuomalaisissa versioissa satiiri näyttäisi kuitenkin vaihtuneen välillä farssinomaiseksi mimiikaksi, jossa leikitellään vanhapiikanimityksen kahdella merkityksellä: toisaalta se tarkoittaa naimatonta vanhempaa naista, mutta toisaalta myös erityistä lintulajia, tai vaanvuolta.

Erotiikkaa löytyy puolestaan sekä pienistä paritanssiparodioista että selkeämmin draamaa sisältävistä esityksistä. Paritanssiparodioille on tyypillistä se, että ne muistuttavat rakenteelta esimerkiksi tavanomaisia polkkatansseja, mutta ne sisältävät yhden tai useamman eroottisen elementin usein tanssin lopussa. Ruotsinkieliseltä Pohjanmaalta tallennetuissa häiden karhutanssiesityksissä on puolestaan joko piilotettua tai täysin suorasukaista eroottista leikkittelyä, mitä on sisältynyt moniin muihinkin saman alueen tanssillisiin häirituaaleihin. Jossain määrin erikoista on se, että aiemmin miehet olivat lähes poikkeuksetta tanssijoina julkisissa eroottisävytteisissä tanssiesityksissä, kun taas ainoa tieto naisten eroottisesta tanssi-improvisaatiosta Satakunnasta viittaisi naisten omaan, muulta yleisöltä suljettuun tilaisuuteen.

Kansanomaiset tanssiesitykset eivät avaudu kovin helposti nykyajan ihmisille. Niiden rakenne ja ennen kaikkea huumori edustavat meille hyvin vierasta maailmaa. Niiden tutkimus auttaisi kuitenkin ymmärtämään kansanomaista tanssia nykyistä paremmin, koska ne ovat erinomaisia esimerkkejä siitä, kuinka liikeilmaisuus on kuulunut ihmisten arkeen ja juhlaan myös suomalaisessa talonpoikaisyhteisössä. Kansantaitteen monenkirjavassa joukossa tanssillakin on aina ollut paikkansa. ● ● ●